

Hlásenie o osobách s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie (ZTZ) a o osobách na ktorých bolo páchané násilie – deti/iné chránené osoby

Národný register osôb s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb na ktorých bolo páchané násilie

Metodický pokyn

Obsah

Všeobecná časť	3
Ochrana osobných údajov	3
Spôsob poskytovania údajov do registra.....	3
Vypĺňanie formulára	4
Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov	4
Špecifická časť	5
Zbierané údaje.....	5
Špecifikácia hlásenia	5
Obsahová charakteristika.....	5
Okruh spravodajských jednotiek	5
Špecifikácia modulov v hlásení	5-7

Dátum vypracovania: 15.10.2024

Vypracoval

MUDr. Alena Cvopová

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava

telefón: +421 2 57 269 767, e-mail: alena.cvopova@nczisk.sk

Predložil

PhDr. Zuzana Hološová, PhD. – vedúca oddelenia zdravotných registrov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: zuzana.holosova@nczisk.sk

Ing. Martina Rafajová, PhD. – riaditeľka odboru registrov a zberu údajov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.rafajova@nczisk.sk

Schválil

Ing. Martina Nagyová – riaditeľka sekcie správy zdravotníckych dát

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.nagyova@nczisk.sk

Všeobecná časť

Národné zdravotné registre sú špecifické informačné systémy, ktoré vytvárajú prostredie pre zhromažďovanie, spracovávanie a analyzovanie údajov o hromadne sa vyskytujúcich a spoločensky závažných skupinách chorôb v SR.

Národné zdravotné registre vedie podľa **zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Zoznam hlásení do národných zdravotných registrov, ich charakteristiky, podrobnosti o obsahu národných zdravotných registrov, postupe, metódach, okruhu spravodajských jednotiek a lehotách hlásení do národných zdravotných registrov ustanovuje **vyhláška MZ SR č. 74 /2014 Z. z.**

Zákon č. 153/2013 Z. z. určuje **povinnosť hlásiť** vybrané ochorenia zdravotníckym zariadeniam Slovenskej republiky, ktorým bolo na základe povolenia Ministerstva zdravotníctva SR pridelené povolenie vykonávať činnosť v danej špecializácii.

Výstupy z príslušných databáz sú podnetom pre optimalizáciu intervenčných opatrení nielen v zdravotnej, ale aj v ekonomickej a sociálnej oblasti. Ich efektívnosť by mala určovať stratégiu zdravotnej politiky v SR. Pri správe registrov NCZI úzko spolupracuje s hlavnými odborníkmi MZ SR a ďalšími špecialistami. Obsahová náplň hlásení sa vypracováva v spolupráci s hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre danú oblasť alebo klinickým garantom určeným odbornou spoločnosťou. Zohľadňuje klinicko-epidemiologické ukazovatele pre monitorovanie trendu vývoja ochorení s cieľom charakterizovať situáciu na úrovni regionálnej, národnej, ale aj prispievať do medzinárodných databáz.

Ochrana osobných údajov

Informácie zhromažďované v národných zdravotných registroch spĺňajú prísne kritériá na ochranu osobných údajov v informačných systémoch, ktoré sú definované v zákone **č. 18/2018 Z. z.** o ochrane osobných údajov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z registrov preto možno publikovať len súhrnné údaje o výskyte sledovaného ochorenia, ale v žiadnom prípade nie údaje o jednotlivých pacientoch. S osobnými údajmi v registri sa zaobchádza ako so zdravotnou dokumentáciou v zmysle zákona **č. 576/2004 Z. z.** o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Spôsob poskytovania údajov do registra

Údaje možno poskytovať dvomi spôsobmi:

- A. zasielanie údajov prebieha cez „**Informačný systém zdravotníckych indikátorov**“ prístupný cez webové rozhranie https://www.nczisk.sk/Web_aplikacia_ISZI. Do systému sa užívateľ prihlási pomocou prideleného užívateľského mena a hesla. Prihlasovacie údaje do aplikácie sú identické, ako pri plnení iných vykazovacích povinností voči NCZI.

V prípade, že sa poverí zasielaním údajov iná osoba v rámci PZS, odporúča sa jej vytvoriť referentský prístup pre tento typ záznamu. Postup pre vytvorenie referentských prístupov je uvedený v časti Vysvetlivky v ISZI.

- B. Spravodajská jednotka môže výstupy zo svojho informačného systému (vo forme XML súboru) uložiť cez zabezpečenú sieť do informačného systému ISZI aj využitím funkcionality Upload alebo Webovou službou a to podľa príslušných XML dátových rozhraní zverejnených na webovom sídle NCZI.

V prípade otázok týkajúcich sa **funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI** kontaktujte NCZI prostredníctvom [Kontaktného centra NCZI](#), alebo prostredníctvom mailovej adresy podatelna@nczisk.sk s uvedením IČO príslušného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

Vypĺňanie formulára

Každé hlásenie je rozdelené do niekoľkých častí (**modulov**). Základné moduly identifikujú zariadenie a hlásenú osobu. Je potrebné uviesť rodné číslo, z ktorého sa v niektorých hláseniach automaticky prepočíta dátum narodenia.

Ďalšie moduly sú špecifické, týkajú sa obsahového zamerania ukazovateľov, ktoré sú v hlásenom prípade sledované z rôzneho hľadiska s očakávanými epidemiologickými výstupmi. Podľa potreby je zadanie príslušného ukazovateľa obmedzené na výber zo zoznamu hodnôt (číselníky).

Pri každom uložení hlásenia prebehne kontrola vyplnenia všetkých povinných položiek. Ak niektoré **povinné položky** (označené *) nie sú vyplnené, objaví sa oznam, ktorý užívateľa naviguje na chýbajúcu položku. Pri chybnom zadaní kontrolovaného údaju sa v danom riadku zobrazí červený výkričník a upozornenie o akú chybu sa jedná. Kým sa v hlásení nachádzajú chyby, hlásenie ostáva rozpracované a nemôže sa odoslať, kým sa chyby neodstránia.

Po vyplnení formulára sa stlačí tlačidlo „ukončiť úpravu“ alebo „uložiť priebežne“. Rozpracované hlásenia možno pred odoslaním kedykoľvek upravovať. Po stlačení tlačidla „Odoslať“ už nie je možné hlásenie upravovať, odoslané hlásenia sú pre spravodajskú jednotku dostupné len na čítanie. Ak SJ zistí chybu už v odoslanom hlásení, môže požiadať NCZI o spätné odoslanie na opravu.

Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov

Ak má lekár záujem o zaslanie údajov vlastných pacientov, ktoré poskytol národnému registru, odošle mailom krátky text s požiadavkou na adresu info@nczisk.sk. Táto možnosť môže byť modifikovaná v zmysle zákona na ochranu osobných údajov, za predpokladu, že informačné systémy SJ budú databázu takýchto pacientov ukladať primárne v IS SJ.

Pokiaľ nejde o pacientov ošetrojúceho lekára, resp. lekára, ktorý prípady do registra hlásil, individuálne údaje o zdravotnom stave jednotlivcov nie sú poskytované. Klinický garant príslušného registra (zvyčajne hlavný odborník MZ SR) má možnosť požiadať o databázu príslušného registra, redukovanú o základné identifikačné údaje pacienta.

Špecifická časť

Zbierané údaje

Národný register osôb s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb na ktorých bolo páchané násilie má špecifické postavenie medzi zdravotnými registrami, so zameraním na sociálnu oblasť. Týka sa najmä detí, (ktoré boli zanedbávané, týrané alebo zneužívané) ale aj iných osôb, ktoré boli zbavené svojprávnosti a tiež je u nich podozrenie na zanedbávanie, týranie, alebo zneužívanie. Všetky tieto javy sa môžu týkať jak fyzického tak psychického násillia. Hlásia sa iba prípady, kde prichádza do úvahy buď podanie trestného oznámenia alebo zapojenia sociálnej kurately. Alebo sa činnosť hodnotí ako závažná a treba ju postúpiť ďalej. Hlásenia sa zadávajú do systému ISZI do 31.12. príslušného roku, kedy bolo podozrenie na ZTZ zachytené.

Špecifikácia hlásenia

Hlásenie je vedené pod názvom „Hlásenie o osobách s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a o osobách na ktorých bolo páchané násilie – deti/iné chránené osoby (ZR_ZTZ).

Obsahová charakteristika

Obsahom zhromažďovaných a spracovávaných údajov je určenie podozrenia a záchyt osôb, pri ktorých máme podozrenie, že boli psychicky alebo fyzicky zanedbávaní, týraní alebo zneužívaní.

Okruh spravodajských jednotiek

Poskytovateľ ambulantnej zdravotnej starostlivosti prevádzkujúci všeobecnú detskú ambulanciu (praktický lekár pre deti a dorast), ambulancie na centrálnych príjmoch, ambulancie chirurgické, traumatologické včítane oddelení a iné ambulancie, kde lekár bude mať podozrenie na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie dieťaťa alebo inej chránenej osoby, ktorá bola zbavená svojprávnosti.

Špecifikácia modulov v hlásení

Predmetné hlásenie pozostáva zo šiestich modulov.

Identifikácia zariadenia (Modul 00)

Do systému sa môžu prihlásiť a prispievať len oslovené spravodajské jednotky. Po otvorení formuláru sú požadované identifikačné údaje vyplnené automaticky (rok spracovania, mesiac spracovania, IČO a kód PZS, názov zariadenia). Ako kontaktná osoba sa uvádza meno lekára zodpovedného za vyplnenie hlásenia, ktoré je povinná položka, označená *, rovnako ako typ hlásenia, kde sa určí, či sa jedná o osobu mladšiu 18 rokov alebo o chránenú osobu. V prípade ak sa položky nevyplnia, systém hlási chybu a výkaz sa nedá odoslať.

Identifikácia údaje osoby (Modul 01)

Zadá sa rodné číslo, meno a priezvisko pacienta, ide o povinné položky. Podľa rodného čísla sa po stlačení tlačidla „Uložiť priebežne“ automaticky dopočíta dátum narodenia, vek pacienta a určí sa pohlavie. Miesto bydliska – názov obce sa vyberá z číselníku, kód obce sa vo formulári nastaví automaticky. Ide o povinnú položku, v prípade ak sa nevyplní, systém hlási chybu a výkaz sa nedá odoslať. Je možné uviesť aj ulicu trvalého pobytu. V hlásení je uvedená aj adresa prechodného bydliska – ulica, číslo, obec, tieto položky nie sú povinné. V tomto module treba uviesť charakter bývania (domáce prostredie, náhradná rodina, zariadenie, profesionálna rodina a iné), rodinný stav (nezistený, slobodný/á, ženatý/vydatá, rozvedený/á vdovec/vdova, registrované partnerstvo) prítomnosť zdravotného postihnutia – všetky položky sú povinné a treba ich vyplniť, pretože pri nevyplnení systém hlási chybu. Ešte treba určiť spôsobilosť (obmedzená spôsobilosť, nespôsobilosť). Táto položka nie je povinná.

Identifikácia zákonnej a privádzajúcej osoby (Modul 02)

V uvedenom module je potrebné určiť zákonitú osobu a jej príslušné identifikátory ako RČ, meno, priezvisko, adresa trvalého bydliska, ulica, číslo, obec, rodinný stav (slobodná/ý, vydatá/ý, rozvedená/ý ...). Treba učiť najvyššie dosiahnuté vzdelanie, ekonomickú aktivitu – všetky tieto položky nie sú povinné, povinné je len určiť privádzajúcu osobu (rodič, starý rodič, pedagóg....), ak to nebude vyplnené, nebude sa hlásenie dať odoslať.

Objektívny nález lekára/ zdravotníckeho pracovníka (Modul 03)

Tento modul presne popisuje dátum a vznik ZTZ, dátum a čas, predpokladané miesto, spôsob ošetrenia, miesto ošetrenia, rozsah poškodenia, druh liečby a vyhovujúcu sociálnu anamnézu. Všetky tieto položky sú povinné a musia byť vyplnené výberom z jednotlivých číselníkov (napr.: miesto ošetrenia: 1 – zdravotnícke zariadenie, 2 – iné prostredie), inak sa hlásenie nebude dať odoslať. Ďalej sú v module popísané fyzické a psychické príznaky, ak sa vyskytujú, treba ich zaškrtnúť napr.: modriny, popáleniny, podvýživa z nedostatku jedla, poruchy správania, prítomnosť šikany atď. Môže sa označiť viacero príznakov naraz.

Typ podozrenia na poškodzovanie/príznaky (Modul 04)

Jedná sa o podozrenie na týranie, podozrenie na sexuálne zneužívanie, podozrenie na znásilnenie osoby, podozrenie na zanedbávanie starostlivosti, označia sa fyzické príznaky, psychické príznaky alebo anamnestický údaj. Vyplní sa aj informácia na podozrenie na intoxikáciu omamnými a psychotropnými látkami (bez th. indikácie). Všetky uvedené podozrenia sa musia označiť, buď áno alebo nie, rovnako treba uviesť, či sa jedná o podozrenie na intoxikáciu. Všetky položky treba zaškrtnúť, pretože sú povinné a inak sa hlásenie nebude dať odoslať.

Dátum úmrtia, príčinné súvislosti (Modul 05)

Položka exitus, či bol prítomný alebo nie sa musí vyplniť, ostatné uvedené položky sú nepovinné (dátum úmrtia, súvisí úmrtie s podozrením na ZTZ?...).

Doplňujúce informácie lekára pre NCZI (Modul 06)

Vyplňujúci lekár môže uviesť informácie pre správcu registra, prípade metodika resp. doplňujúce poznámky o pacientovi.

V prípade otázok a nejasností k metodickému pokynu, kontaktujte: MUDr. Alena Cvopová, Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, telefón: +421 257 269 767, e-mail: alena.cvopova@nczisk.sk

V prípade otázok ohľadom vyplňania formuláru týkajúce sa funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI, kontaktujte NCZI prostredníctvom Kontaktného centra NCZI alebo prostredníctvom mailovej adresy: podatelna@nczisk.sk